

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	48-354-02-3
Дата:	05 / 01 2023 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ

1103
офис

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 85, ал. 1 от ПОДНС внасяме проект на Решение за изготвяне на позиция на Република България и инициране на срещи с Република Румъния и Гърция, във връзка с отразяването на последиците от войната в Украйна върху енергийната сигурност в региона и Националния план за възстановяване и устойчивост, с мотиви към него.

Молим, проектът за решение да бъде предоставен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Радослав Рибарски
Радослав Василев
Антон Башков
Васил Георгиев
Антон Точев

Кирил Петков
Венко Собрушев
Радостин Василев
Иван Митев

Владимир Табуров

Петар Курев

Аматар Жељков

Снежана Ананьева

Венцислава Любенова

Иван Манев

Радослав Иванов

РЕШЕНИЕ
ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПОЗИЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И
ИНИЦИИРАНЕ НА СРЕЩИ С РЕПУБЛИКИ РУМЪНИЯ И
ГЪРЦИЯ, ВЪВ ВРЪЗКА С ОТРАЗЯВАНЕТО НА ПОСЛЕДИЦИТЕ
ОТ ВОЙНАТА В УКРАИНА ВЪРХУ ЕНЕРГИЙНАТА СИГУРНОСТ
В РЕГИОНА И НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И
УСТОЙЧИВОСТ

Народното събрание на основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на
Република България

РЕШИ:

1. Задължава Министерски съвет да инициира срещи с представители на Република Румъния и Република Гърция като вносители на електроенергия от България, с цел възприемане на единен регионален подход на трите държави, членки на Европейския съюз, и по-силна преговорна позиция при преговорите с Европейската комисия, за отразяване на последиците от войната в Украйна, за енергийната сигурност в региона и адаптиране на изискванията и целите за енергиен преход, заложи в националните планове за възстановяване и устойчивост.
2. Задължава Министерски съвет, въз основа на новата енергийна ситуация след началото на войната в Украйна и с оглед на значителното закъснение за изпълнение на законодателните промени и инвестициите в сектор енергетика, предвидени в Националния план за възстановяване и устойчивост, да започне подготовка и да проведе преговори с Европейската комисия за:
 - а. разсрочване във времето на ангажиментите за декарбонизация по Националния план за възстановяване и устойчивост с цел гарантиране на енергийната сигурност в региона и с цел запазване на качеството на нетен износител на електроенергия на Република България в условията на продължаващ военен конфликт на континента;
 - б. във връзка с преговорите по б. "а" да договори максимално добри условия за Република България в сектор енергетика в съответствие с мерките и възможностите за финансова подкрепа по Регламент (ЕС) 2021/241 за създаване на Механизъм за възстановяване и

устойчивост и на новия план на ЕС за бързо намаляване на зависимостта от руските изкопаеми горива и за ускоряване на екологичния преход (REPowerEU).

ВНОСИТЕЛИ:

Радослав Рибарски
Радослав Василев
Али Вашиев
Васил Стефанов

Антон Тодев

Кирил Петков
Венко Сабунджиев
Радостин Василев
Искрен Митев

Владимир Табутов
Петър Куревски
Димитар Николов
Стефан Ангелов
Венцислав Пандев
Иван Мачев
Димитър Иванов

МОТИВИ

Девет месеца след началото на войната в Украйна и прекъснати енергийни доставки, в ЕС има ново разбиране за предизвикателствата пред устойчивия енергиен преход на Европа, както и нови инструменти, които да отговарят на тях, съгласно програмата **REPowerEU за финансиране**. От Продължаваме Промяната настояваме служебното правителство незабавно да започне процедурата пред Европейската комисия за отразяване на новите възможности за финансиране, както и за адаптиране на **Националния план за възстановяване и устойчивост на България (НПВУ)** към новите енергийни реалности.

Защитата на енергийната независимост на България и осигуряването на плавен и устойчив енергиен преход, нови инвестиции и социални мерки за запазване на работните места в сектор енергетика следва да е един от основните приоритети на българското правителство и българския парламент, независимо от политическата криза. Затова с началото на своя мандат Продължаваме Промяната коригира заварения НПВУ, за да премахне вече поетите пред ЕК ангажименти за затваряне на 1.4 ГВ въглищни централи и строеж на газови мегацентрали, зависещи от вносни горива. В същото време беше необходимо да се работи бързо поради натрупаното забавяне заради отказът на предходното редовно правителство да предаде НПВУ за оценка след една година работа по него, което доведе и до загуба на безусловното авансово финансиране за икономиката и сектор енергетика.

Промените в НПВУ бяха договорени през февруари и март и одобрени от Европейската комисия в първите дни на април 2022 г. Целта на промените конкретно в сектор енергетика са да се гарантира успешно преходът на българската икономика, която е най-енергийно интензивната в ЕС, като това не става за сметка на увеличени зависимости от вносни източници или трайно затваряне на собствени енергоизточници. По правилата на Механизма за възстановяване не е възможно да се финансират източници като ВЕЦ, ядрена енергия, или RDF. В резултат на това, беше предложен и одобрен от ЕС план, базиран на увеличени ВЕИ мощности, геотермална енергия и инструменти за съхранение на енергия.

Припомняме, че през 2020 г. предходният редовен кабинет гласува в подкрепа на Европейската зелена сделка, включително записването на повишената амбиция за намаляването на въглеродните емисии в икономиката с 55% до 2030 г. От този момент нататък тази цел е правно обвързваща за България. По думите на тогавашния премиер, “До 2030 има време плавно, с много разум, заедно с ЕК и ЕС да действаме”¹. С оглед на това, че емисиите от сектор “Енергетика” са около 70% от общите емисии за държавата, такива действия неминуемо биха засегнали и българската енергетика. Ангажиментите във връзка с Европейската зелена сделка бяха интегрирани в Механизма за

¹ <https://newsroom.consilium.europa.eu/permalink/223106>

възстановяване и устойчивост по настояване на Европейската комисия и са едни от задължителните критерии за одобрението на националните планове.

Решението за НПВУ, одобрено през април 2022 г., предлага да се ограничат с 40% емисиите на въглероден диоксид от всички въглищни централи в България спрямо нивата от 2019 г. и избягва трайното затваряне на въглищни централи (което бе заварено от последното редовно правителство). Важно е да се отбележи, че този ангажимент обхваща включително тези централи, които вече са в дългогодишно нарушение на българското и европейско екологично законодателство и . България има влязла в сила присъда от Европейския съд заради превишени стойности на серен диоксид в Югоизточния регион и я очакват финансови санкции (дело C-730/19). Вижда се и че нивото на емисиите от 2019 г. е идентично на средното ниво на емисиите от последните 5 г. с финализирани данни (2020-2016 г.). Въпреки, че НПВУ цели преодоляване на негативните икономически и други последици, настъпили пре времето на ковид пандемията, българското правителство успя да договори за база 2019 г., а не значително по-ниската откъм емисии 2020 г.

От тогава обаче, ситуацията на енергийните пазари в цяла Европа се промени драстично, включително с пълното и неправомерно спиране на газови доставки от Русия първо за България и Полша, а в последствие и за други държави от ЕС. Това създаде нова ситуация както за сигурността на доставките, така и за енергийния пазар като цяло, на който цените се покачиха с над 4-5 пъти спрямо стойностите им от преди февруари 2022 г. Това предизвика ЕС да излезе с изцяло нов план за увеличаване на енергийната независимост на Европа от ненадеждни доставчици- RepowerEU. От друга страна значително се промениха и икономическите перспективи на енергийния пазар, поне в краткосрочен план.

С оглед на тази нова ситуация, смятаме, че изпълнителната власт, в качеството си на преговарящ с ЕК, трябва да подготви и започне преговори с Европейската комисия за това как България би могла да уважи вече поетите през 2020 г. ангажименти към Европейската зелена сделка в новата енергийна среда. За целта очакваме да бъдат разработени предложения, които да съответстват на новите стратегически приоритети на ЕС, включително вече договорения в средата на декември 2022 г. между ЕП и Съвета на ЕС пакет RePowerEU. Този инструмент добавя нови възможности за разглеждане на енергийните ангажименти на държавите-членки в техните планове за възстановяване и устойчивост към вече съществуващите такива в Механизма за възстановяване и устойчивост. По него се очаква и допълнително безвъзмездно финансиране за държавите членки, включително България, в размер на над 1.4 млрд. лв.

Считаме, че е важно предложенията да съответстват на съществуващата правна рамка на Механизма за възстановяване и устойчивост и неговите изисквания към България. Смятаме, че Планът за възстановяване и планове за справедлив преход предоставят ключов финансов ресурс в размер на 15 млрд. лв. за българската икономика в момент на криза. **Реализирането на нови училища, болнична техника, медицински хеликоптери, програма за саниране, придобиване на нови ЖП влакове, ремонт на ВиК инсталации, както и не на последно място над 1.3 млрд. лв. директна подкрепа**

за българския бизнес не би следвало да бъдат спирани или поставяни под риск поради липса на разработени алтернативи за зелен преход. При невъзможност за изпълнение на ангажиментите по НПВУ и липса на разработени нови предложения тези проекти ще се наложи или да бъдат прекратени, или да останат за сметка на държавния бюджет.

Същевременно, не може да игнорираме ефекта от драстично намаляване на производството на ел. енергия за региона. Както Гърция, така и Румъния са или силно зависими от руски газ (Гърция), или са договорили перманентно затваряне на над 80% от ТЕЦ-овете си (Румъния) в техния план за възстановяване и устойчивост. До изграждането на алтернативни мощности, тези страни ще бъдат значим пазар за българската ел. енергия и би било положително за икономиката на страната да запазим пазарния си дял.

Също така, считаме, че изпълнителната власт трябва да изследва всякакви други механизми за намаляване на емисиите на страната, както и прогнозните срокове за въвеждане на съответните мерки.

ВНОСИТЕЛИ:

Радослав Рибарски
Радослав Василев
Асен Василев
Васил Стефанов
Антон Тошев
Кирил Петков
Венко Софрончев
Радостин Василев
Илиен Митев
Владимир Табаков

Петер Курзочин
Амитаг Феденков
Степан Андреев
Венцислава Любеева
Иван Мачев
Константин